UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 11 02 05 009 4

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

DR 493 M8

Musa Kazim
Muhit-i idare ve siya-
siyat

3136

20/36

محیط

اداره و سیاسیات

مؤلفی

قوزان متصرف اسبقی

موسی کاظم

١ — قسم

مباحث

مقدمه . عثمانلی دولتنك صورت تشكلی . مشاهیر . تشكیلات . دول منقرضه و دول متأسسه . دول ثلثهٔ معظمهٔ اسلامیه . حكومات صغیرهٔ اسلامیه . حكومت روحانیه و حكومت جسمانیه منازعاتی . ایكی داهیٔ سیاسی . حكمرانلق ترقیاتی . زوال امرا . آوروپاده زوربا اوجاقلری . انكلتره پارلمنتوسی . فرانسه مجالسی . مجاهد غیوم . جمهوریتلرك مجادلاتی . غرب ایمپراطورلغی . قرال دونی نك موفقیات و اعماراتی . فرانسه ده عدلیه و معارف اصلاحاتی . سؤ شهرت قزانان نسوان .

اقبال ملت مطبعه سی

درسعادت : وزیر خانی دروننده نومرو ٤٥

١٣٢٥

DR
493
M8

LIBRARY
NOV 8 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

مقدمه

(کلیات اداره وسیاسیات) اسمیله واوتوز جلددن عبارت اوله‌رق ترتیب اولنان اثرك بو ارالق طبعی میسر اولامادی ؛ مجرد وطنداشلرمه ناچیزانه بر خدمت اولمق اوزره مذکور اثرك هر بر قسمی صوك درجه‌ده تنقیص و تلخیص اولنه‌رق رساله طرزینه قونلدی و اویله‌جه طبع ایتدیرلدی . هر رساله برپادشاهك دور سلطنتی مشتملدر ، لکن اداره وسیا- سیات جهاندن بر فکر اجمالی حصوله کتیرمك ایچون هر شهر- یارك دور حکمرانیسنده اوروپا ، اسیا ، افریقا ، امریقا و اوسترالیاده سرزدهٔ ظهور اولان واداره وسیاسیاته تعلق ایدن وقایع وحادثاتله رجال ونسوان ممکن اوله‌بیله‌جك درجه‌ده ذکر وایضاح قلنه‌جقدر . غایهٔ امال : وقایع جهانی بزم پادشا- هلرك زمان سلطنتلرینه قیاس وکنجلرمزه بر جزؤدان سیاسی اتخاذ ایلمکدر .اداره وسیاسیات : اکثریا زراعت ، تجارت صناعت ، عسکرلك ، معارف ، نافعه ، مالیه ومسالك سائره ایله علاقه‌دار بولندیغی جهتله زمین ومناسبت دوشیرلدکجه بو شعبات مدنیه‌یه‌ده از چوق احالهٔ قلم ایدیله‌جکدر . اثر عاجزانه‌م رغبت عامه‌یه مظهر اوله‌جغنی بیلدیکم جهتله هر پنجشنبه کونی بر پادشاه ایامنك نشری تصویب ایدلدی .

(احوال داخلیه)

عثمان غازی حضرتلری ارطغرل غازینك بیوك اوغلیدر . ٦٥٦ سنه‌سنده تولد ویتمش یاشنده اولدقلری حالده ٧٢٦ سالنده ارتحال دار بقا بیوردیلر . عمرلرینك یکرمی درت سنه‌سی پدرلرینك معیتنده وسکز سنه‌سی عشیرت ریاستنده واون بر سنه‌سی بکلك معاملاتنده ویکرمی آلتی سنه‌سی دخی امور حکومت مشاغلنده کچمشدر . ارطغرل غازی : قونیه حکومت سلجوقیه‌سنك وفادار بر محبی وقره کچیلی عشیرتنك رئیسی ایدی . عثمان غازی سکود ده پدرینه خلف اولدی وسکز سنه مرورنده قره کچیلی عشیرتنك جولانکاه قدیمی اولان سکود واسکیشهر واینه کول ودومانیچ قشلاق ویایلاقلری بر درجه‌ده دها توسیع ایدیلوب مستقل بربکلك حالنه قونلدی ومذکور یرلر بافرمان عثمان غازی یه توجیه اولندی . ٦٩٩ سالنده قونیه سلطنتی زواله یوز طوتنجه عثمان غازی بکلکی حکومته تحویل ایلدی . معیت وریاست وامارت زمانلرنده جناب غازی سلجوقیه حکومتنك نام وحسابنه اوله‌رق بیزانس حکومتنی تشکیل ایدن امارات بکلریله محاربه‌لر ایتمش وقونیه حکومت سلجوقیه‌سنك آسایش وانتظام داخلیسنی محافظه ومذکور حکومتك اندراس وزوالنی یکرمی سنه تأخیر ایتدرمه‌یه موفق اولمشدر . قونیه سلطنتی اوچ آتش آره‌سنده قالدی ایدی : بری حکمدار زاده‌لر ایله امرا وکبرانك منازعاتی ؛ بری سلجوقیه

و بیزانس حکومتلرینک انقراضی اولان قونیه و بروسه وانقره و اطنه وقسطمونی روم واسلام بکلرینک قونیه یه دوغری اولان تهاجمی واوچنجیسی تبریزده متشکل جنکیزیه شعبه سنك قونیه یه قدر قول وقناد اوزاتماسی وهرکون سلجوقیه حکومتنی تهدید آلتنده بولندیرماسیدر . اینشته پدری ارطغرل غازی کبی عثمان خان حضرتلری دخی متبوعلری اولان حکومت سلجوقیه نك ادامه واستقرارینه صوك درجه ده چالشمش ایسه ده طالع وقدر حکومت مذکوره نك اضمحلالنه منجر اولدی . سلجوقیه حکومتنك اسباب انقراضی ایکیدر : بری قلنج ارسلان طرفندن ولایتلرك اون اوغلی ارهسنده تقسیم ایدلمسی ودیکری حکمدار قزلرینه سوز وناز میدانی آچلماسیدر . سلجوقیه حکومتنی تشکیل ایدن امارتلر : متبوعلرینك اندراسندن اول فك مربوطیت ایتمش ایکن عثمان غازی علاءالدین سلجوقینك رضا واوامیله ریاست و امارت وحکومت منشورلرینی قبوله مجبور اولدی ایدی . اطاعت وصداقت عثمانلی خاندانسنك الك برنجی تربیه ونظامیدر . عثمان غازی حضرتلری مشروع بر صورتده استحصال استقلال ایله اعلان سلطنت ایلدکدن صوکره حکومت سلجوقیه دن اولجه آیریلان بکلری تحت اتحادینه آلمش و بیزانس امارتلرینه برر برر غلبه ایتمشدر . آق باش محمود ، آق تیمور ، آی طوغدی ، بکه رشخ ، حسن آلپ ، حمزه چاوش ، سویتش چاوش ، ضالتوق آلپ ،

صامصاچاوش ، طورغود آلپ ، غازی عبدالرحمن ، غال مهماد ، قره اوغلان ، قره تکیر ، قره علی ، قره مرسل ، بالا بانجق ، کوسه میخال ، قوکور آلپ ، کوندوز آلپ ، طال محمود اویغود آلپ وساوجی بك غازی نامورك باشلوجه امراسندن : وشیخ اده بالی طورسون فقیه ، شیخ مخلص پاشا ، اخی حسن ، قومرال ابدال ، امیر حسرو ، خطاب بن قاسم ، صدر- الدین قونیوی ، دوغلا بابا ، رشیدالدین خواجه ، سعدالدین جباوی ، علوان چلبی ، عاشق بابا ، سید رکن الدین ، جلال الدین بن محمد ، چلبی حسام الدین ، شریف ابونمی محمد ، ابوالغیث ابن اسرائیل ، ام الفتح ، یعقوب سامری ، قاضی ناصرالدین ، تقی الدین علی ، نورالدین علی ، ابن خلکان ، ابراهیم جعبری ، عبدالله خزامینی ، شیخ نجم الدین ، صفی الدین ابو عبدالله ، عارفی چلبی ، قطب الدین محمود ، بابا الیاس ، عبدالله بیضاوی ، همام- الدین طوسی وشیخ سعدی شیرازی عصرنده یشایان مشایخ وعلمای اسلامیه‌نك الك مشهورلری اولوب بونلرك نصیحت ووساطتیله بر طرفدن احکام شرعیه‌نك تطبیق واجراسیله بین العناصر عدالت ومساواتك توزیع وانتشارینه ودیکر طرفدن بروسه ، ارطغرل ، کوتاهیه ، قره حصار ، بولی وقره‌سی سنجاقلرینی ترکیب ایدن قصبه وقلعه‌لرك فتح وتسخیرینه وقره‌جه شهر ، ینی شهر ، سکود ، اسکی شهر ، بیله‌جك ، ازنیق ، یارحصار ، این اوکی ، قره‌حصار واینه کول قصبه‌لرنده بولنان

سلجوقیه مسجدیله عمارت وکاروانسرای وخان وحمام وچشمه ومدرسه‌لرك تعمیر وترمیمنه ویکتشهرایله ازنیقده نام عایلرینه مخصوص اوله‌رق جامع وعمارتلر تأسیسنه وبیوك قصبه‌رده قاضی واوفاق بلده‌لرده مدرس ومفتی وخطیب وامام ومؤذنلر تعیینه وجابجا عدل وداد دائره‌سنده جزا وحقوقه متعلق دعوی‌یه بالذات نظارت ایتمه‌یه مباشرت ایتمشدر . زیرا بیزانس وسلجوقیه حکومتلری وبو ایکی حکومته مربوط وتابع اولان ناحیه ، قضا ، لوا وولایت بکلری حدود منازعاتیله قلعه محاربانه وهر کون قان دوکمك وانتقام آلمق سوداسنه دالوب مملکتلرینی خراب وتراب ایتمشلر ایدی ، برحالده‌که قره‌حصار ، اسکیشهر ، قره‌جه شهر ، کوپری حصار ، بیله‌جك ، اینوکی ، یکیشهر ، اینه‌کول ، دومانیچ ، سکود ، لفکه ، کیوه ، قره مرسل ، یار حصار ، بولی ، قندره ، اطرانوس ، طراقلی ، ازنیق ، قیون حصار ، کستل وکته اهالیسی بوکوی وقصبه‌لرده مخصوص اولان والیوم یالکز تملری وقسماً دیوارلری کورینن قلعه‌لره قپانوب زراعت ومال وذخیره وخانه واشیا وحتی اولاد واقربالرینی بیله باقاماز اولدیلر ولطف حقه کوز دیکمشلر ایدی . غصب‌ایله مصادره ومقاتله بیزانس وسلجوقیه عصرینك عرف وقانونی اولوب آز بر مدت ظرفنده شریعت وعدالتك سرعت توزیع وتعمیمی سلطنت عثمانیه‌نك سهولتله تأسیس وتوسیعنه خدمت ایتمشدر .

عثمان غازى حضرتلرى كوزل يوزلى ، سخى ، جسور ، ديندار ، طاتلى سوزلى وصولك درجه‌ده تجربه‌كار وحسن اداره‌يه مالك بر ذات ايدى . اختشامه مراقلرى اولماديغى كبى قومشو- لرى اولان فلك الدين ، على شير ، قره‌سى ، لطيف ، محمود ، صاروخان ، تيمور شمس الدين ، ايدين ، قراجه زين الدين ، منتشا وكرميان بكلر ايله مكتوبلاشوب جمله‌سنه قناعت وساده‌لكى توصيه بيوريرلر ايدى . لوا وقضا وولايت تشكيلاتى بوغازى عالى تبارك اثر همتيدر . يكيشهر هم مركز سلطنت وهمده كرسئ ولايت ايدى . شمديكى اسكيشهر واينه كول قضا- لريله اين اوكى ويارحصار ناحيه‌لرى دولتمزك ايلك متصرفلقير- يدر . عثمان غازى يه پدرندن : ١٥ آت ، ٣ سورى قيون ، ٨ دمير كوملك ، ٦ قلنج ، ٤٠٠ چادر وايكى بيك كشيدن عبارت بر عشيرته انتقال ايتمش ايكن محضا همتك بيوكلكيله عشيرت وخاندانى امارت وحكومت صاحبى ايتمشدر . اركها- لرنده دولتمز شمديكى آفيون قره حصار ايله كوتاهيه وارطغرل سنجاقلرندن عبارت ايدى . بولى وبروسه وازميد سنجاقلرينك يالكز بر قسمى اله كچيرلمشيدى . هيچ بر محاربه‌ده مغلوب اولمامشلر وكيمسه‌يى رنجيده بال ايتمه‌مشلر ايدى . سلجو- قيه علماسنك اراواوصايحندن استفاده‌لر ايتدى وكتابت وعبادات وظائفنده انلرى تعيين واستخدام ايلدى : مخابراتنك اكثريسى عربى وفارسى وبر قسمى تركجه در . كندى نامرينه باقردن آقچه

کسیلنجه‌یه قدر بیزانس وسلجوقیه مسکوکاتی تداول ایتدیر. مثلردر . یکیشهرده وفات ایدوب بالاخره جسد مبارکلری بروسه‌یه نقل ایدلدی .

انجال کراملری علاءالدین پاشا ایله اورخان غازیدن عصرلرینه توافق ایدن اقام :

ریاست	تولد
٦٨٠ — ٦٨٨	٦٥٦ و ١٢٥٨
١٢٨٠ — ١٢٨٨	

امارت

٦٨٨ — ٦٩٩

١٢٨٨ — ١٢٩٩

حکومت

٦٩٩ — ٧٢٦

١٢٩٩ — ١٣٢٥

علاءالدین سلجوقی طرفندن قره بلبان چاوش ایله عثمان غازی‌یه ارسال اولنان علائم سلطنت : فرمان عالی ، بایراق ، قلنج ، خنجر ، خلعت ، کمر ، طوغ ، آت ، داوول و بوروزدن عبارتدر . عثمان غازی‌یه بکلک ویرن علاءالدینک سلفی غیاث الدین در .

٢

(احوال اسلامیه)

عثمان غازی حضرتلرینك قرق ایش سنه سورن زمان اداره‌ـ
ـرنده آوروپا، آسیا و آفریقاده متشکل اسلام حکومتلری پك
بیوك تزلزلاته اوغرامشلردر :

٦٨٥ سالنده ایرانك شیراز شهرنده متشکل سنقر
حکومت اتابکیه‌سی و

٦٩٠ ده هندستانك دهلی شهرنده غوریه حکومتی و

٦٩٥ تاریخنده ایرانك یزد قصبه سنده متأسس اتابکیهٔ
کاکویه و

٧٠٠ ده سینوبده پروانه‌لر حکومتی و

٧٠٤ ده قونیه حکومت سلچوقیه سنك بقیه‌سی
زوال بولدقلری کبی

٦٩٠ ده قسطمونیده قزل احمدلو و

٧٠٠ ده آیدین و

٧١٦ ده شیرازده اینجویان حکومتی و

٧١٨ ده ینه شیرازده بنی مظفر و

٧١٨ ده تبریزده چوبانیه و

٧٢٠ ده دهلیده طغلقشاهیه و

٧٢٤ ده طرابلس غربده عماریه حکومتلری تأسس

ایتمشلردر . احوال داخلیه قسمنده ذکر اولنان علما وفضلادن باشقه : ابن بارزی ، ابن سعید مغربی ، شرف الدوله سلیمان ، امین الدین عبدالصمد ، رئیس الاطبا ابن النفیس ، سعدالدین فارقی ، کمال الدین مبارك ، تقی الدین سروجی ، قصیدهٔ برده صاحبی بوصیری ، ابن هود ، جمال الدین محمد ، بهاءالدین ، مولانا هروی ، شیخ فخرالدین همدانی ، اوحد اصفهانی ، ابن دقیق ، علمالدین عراقی ، ابن خمیس ، یوسف انصاری ، ابن سباع ، ابوعلی قلندر ، ابن اسد مصری ، ابن برزالی ، ابراهیم غرناطی ، حسن دهلوی ، نسفی ، سلطان ولد ، همام تبریزی ، ابراهیم حموی ونزاری قهستانی کبی نیجه علما وشعرا وفقها یتشوب اسلامیته بیوك بیوك خدمتلر ایتمشلردر . محدثه وواعظه لردن مریم بنت احمد ، خدیجه بنت القیم ، زینب بنت عمرو ، امالعزالدین ، خدیجه بنت زین الدین ، ستالاهل بنت علوان ، زین العرب بنت تاج الدین ، صفیه بنت مجد الدین ، زینب بنت سلیمان ، فاطمه ام عبدالله ، شهده بنت عمر ، ست العلماء ، زینب بنت ابی البرکات ، فطمه بنت عباس ، ست الوزراء ام محمد ، ساره بنت عبدالرحمن وعائشه بنت العدل دخی بوعصرك نه بیوك قادینلریدر . بوقرق‌ایش سنه ظرفنده اسلامیت : یالکز ادبا وحکما ایله شهرتکیر آفاق اولمایوب تصحیح اعتقاد وترك اصنام وفتح بلاد مثللو حالات ایله ده توسیع دائرهٔ علویت ایتمشدر . ایلخانیه حکومتی اسمیله تبریزده تشکل ایتمش وهلاکو خان احفادندن

اولان محمود غازان خان ٧٠٣ (١٣٠٣) سالنده سكسان بيك عسكر ايله متحد ومتفق اولوب دين مبين احمدی یی بر كونده قبول ايلمشلردر . ٧٢٢ تاريخنده وفات ايدن و(محمود قتالی پهلوان) ياداولنان نحرير شهير وشاعر بی نظير (كنزالحقايق) اثرينی يازوب امير خسرو دهلوی وسعدیٔ شيرازی كبی اسلاميته بر بيوك شرف استحصالنه موفق اولمشلردرچلبی . حسام الدين دخی مولانا جلال الدين رومی نك مثنویٔ شريفنی برنظم وانتظام تحته الارق علم تصوف وفن بلاغت وجهان علویٔ معنوياته بر اجلال عال العال انضمامی صورتيله نيكنامه قزانمشلردر .

٧٠٨ (١٣٠٨) سنه سنده ايدی كه اندلسك بنی احمر يعنی غرناطه شعبه سی پادشاهلرندن امير ناصراوچ بيك بش يوز موجودلی بر قوهٔ قليله ايله قاستيليا قرالی دردنجی فردينانك يوز بيك كشيدن متجاوز اولان اردوسنی محو وپريشان ايلمشدر .

طقسان طقوز جلد كتاب تأليف ايدن امير خسرو دهلوی يه كلنجه : بو ذات بر مدت هند اردوسنك قوماندانسنده پدرينه خلف اولوب جنكيزيه خاندانی مغلوب ايلمش واسلاميت بو ذات عالينك سيف وقلمی ايله مباهی اولمش ايكن وا اسفا كه بو مجاهد اسلاميت عثمان غازيدن بر سنه اول عازم دار جنان اولمشدر . خلاصه ايديليرايسه عثمان غازی دورنده اسلاميت اوچ بيوك پادشاهدن عبارت قالمش اوليور : بری امير ناصر

اندلسی . بری غزان محمود خان و دیکری امیر خسرو دهلویدر . بونلرك سیف جلادتی خرستیان و بت پرست اولان حکومتلره قارشو بر مدافعهٔ آهنین تشکیل ایلیور ایدی ؛ امیر خسرو علم وفضل ایله‌ده شهرت قزاندیغی ایچون ماوراءالنهر حوالیسنده ظهور ایدن مجاهدینك سرفرازیدر ؛ بو اوچ حکومتدن باشقه اسلام اولان دیکر حکومتلر برر بکلك حالنده ایدیلر ؛ بونلرك معروفلری شونلردر : ماردینده بنی آرتق حاکمیتنده منصور نجم الدین وصالح شمس الدین ومصر عباسیه سنده احمد بن طاهر واحمد بن حسن وافغانستانك هرات قصبه سنده متشکل کرت حکومتنده فخرالدین وغیاث الدین و ایرانك بیوك لورستان ملکنده نصرالدین محمد ومصرك غلامان اتراك حکومتنده ملك ناصر وملك مظفر وحما ایوبیه‌سی کرسیسنده ابوالفدا بولنیور ایدی . ابوالفدا هم حکمران وهمده غایت مشهور بر عالم وبیوك بر مورخدر . بو حکومتلر ایکنجی درجه ده اولوب ایرانك طبرستان ولایتنده باوندیه ویزدده بنی رسول وحمزویه وفاسده بنی مرین وبنی حفص وحجازده بنی هاشم وترکستان ایله چین ومغولستانده جنکیز خان احفادی وبخاراده ترك خاقانی وقریمده جوجی خان وچینك بر جهتنده قبلای خان اولر حکمتی ایدی . جوجی خان حکومتی جسیم ووحشی بر حکومت حالنده ایشا یوب روس قراللری بوتاتارلرك یوزندن باش قالدیرامازدی وآوروپاده شمدیکی کبی نام واهمیتلری یوق ایدی . نصرالدین

احمد لورستانی خراب بولدی واعمار ایلدی . ملك ناصر نیل نهرنده جدوللر آچدی ومصر اراضیسنی صولاتدیردی و آت جنسنك اصلاحنه چالشدی ؛ بوذات علم واقتدار ایله‌ده مشهوردر . بنی رسول حکومتنه یمن ایوبیه‌سی دخی دینیر ؛ رسولیلردن نورالدین عمر وملك مظفرك اعمارات واصلاحاتی تذکاره شایاندر . حمید ثانی : ایرانك آل مظفر حکومتنك ایلك حاکمی وعثمان غازینك معاصری اولان مبارزالدینك ترجمهٔ حالنی چوق اوقودی وظلم ایله جاسوسلق وارتشا وخصوصات سائره‌ده مبارزالدینی تماميله تقلید ایلدی . کرت حاکمی فخرالدینك وزیری مشهور امیر نوروز در ؛ ایلخانیه وزراسندن رشید الدین دخی بو عصرك اکابرندندر .

٣

احوال خرستيانيه

سلطان عثمان دورنده يالكز اوروپا ايله آسيا وافريقانك مصر وفاس وتونس اسملرى معلوم اولوب افريقانك اقسام سائره‌سيله امريقا واوستراليا قطعاتى كاملاً مجهول ايدى . شو حالده اول وقتك اداره وسياسيات خرستيانيه عالمى يالكز آوروپا حكومتلرينه منحصر قاليور .

بو قرق بش سنه ظرفنده اوروپانك هر بر حكومت وامارتنده از چوق تغيرات وتحولات وقوعه گلمش ايسه‌ده وقايعك الك معروفى پاپا سكزنجى بونيفاس ايله فرانسه قرالى فليب لوبله انحصار ايليور . بونلرك هر ايكيسى غايت مقتدر وعنود آدملردر عناد واصرارلريله اوروپايى اوتوز سنه راحتسز ايتمشلردر . غوغالرى شوندن عبارت ايدى : بونيفاس روحانيت نفوذينى حكمدارلرده تشميل ايتمك ايستر ايدى ؛ ديكر حكمدارلره قياساً فليب لوبلى دخى كوله مثابه‌سنده اداره ايتمك سوداسنه دوشدى ؛ فليب ايسه بو فكرك عكسنه خدمت ايلدى ، پاپايى عادى بر راهب حالنده براقوب هر قطعه‌ده بيوك حكمدارلر بولندرمق جهتنى التزام ايلدى . دولت عليه‌نك بدايت ظهورنده بتون اوروپا قطعه‌سنده دره بكلك اصولى جارى ايدى ؛ يعنى شيمديكى بيوك دولتلرك وجودى يوق ايدى ، فرانسه‌ده بيله يالكز پاريس ايله

ملحقاتی آکلاشیلیر ایدی ، دیکر ولایتلر کرچه فرانسه یه مربوط ایدیسه لرده یالکز حرب زماننده قراله یاردم ایدوب اوقات سائره ده هر والی بر حکمدار درجه سنده بولنیور ایدی . پاپالق مقامی بو اوفاق حکمدارلری امر وحکمی آلتنه آلارق ایسته دیکی کبی قوللانیر و خلع و آفاروس ایله قورقوتیر ایدی . ایش یالکز تهدیده قالمز ایدی ، ایجابنده پاپالق مقامی حکمدار ایله بکلری داما طاشی کبی اویناتیر ایدی . حتی (قونسیل) اسمیله بر طاقم روحانی مجلسلر یاپوب هر نه وقت ایسترسه برقاچ حکمداری بو مجالسده اسیر کبی استخدام ایلر ایدی ، بو مجلسلرك برنده فلیپ لو بل دخی بولندی وچوجق کبی اغلادی وبو عظیم تحکمه تحمل ایده مدی ، سکزنجی بونیفاسه یوکلندی . بونیفاس جهانی فرانسه علیهنه قیام ایتدیردی ایکی ماهر جانباز برقاچ سنه برابرده اویناديلر وداهیٔ سیاست ایله جهانی تترتدیلر فلیپ لو بل بکرده اسیر اولان چفتجیلره پاره ایله حریت صاتدی و امتیازلر ویردی ومکتبلیلر ایله برابر اولوب قوجه بونیفاسی صارصدقجه صارصدی وبر از صکره پاپالق صندالیه سنی رومادن فرانسه نك جنوبنده واقع (آوی یون) بلده سنه نقل ایتدیردی وبو صورتله پاپالق مقامنی قلبکاهندن اوردی . فلیپ لو بلك بو جسارت وفداکارانغی بتون حکمدارلرك حسابنه کلدی ، هپ پاپا علیهنه یورودیلر وپاپالق ایله برابر دره بکلك هیکلنك بانی قیردیلر . وشمدیکی دول معظمه بناسنی قوردیلر . اداره وسیاسات علمنك بو بیوك انقلابی صرف فلیپ لو بلك همتی ایله وجوده کلدی . صدهزاران حیف که

بو حماست وسیاست خارق العاده‌سیله برابر فلیپ لوبل غایت مستبد و مرتکب ایدی هر ایشی پاره ایله کوردیریر ایدی .

روحانیت غیر مشروعه نفوذندن باشقه آوروپاده بر غائله دها وار ایدی : سلیمان شاه وارطغرل غازی دورلرنده آوروپادن سوریه‌یه کیدن و (صلیبیون) نامنی آلان کنجلر آوروپانك وخصوصا المانیانك هر طرفنده هوسپیطالیه ، طامپلیه وشوالیه اسمیله بر طاقم اوجاقلر تشکیل ایلدیلر . بو اوجاقلرك توابعی: خلقی صو- یغمله برابر هر یرده فساد چیقاریرلر وحکومتلرینی راحتسز ایدرلر ایدی . فلیپ لوبل بو اوجاقلرك فنالقلرینی قومشو اولان حکمدار لره بیلدیردی وآنلرك الغاسنی توصیه وارتکابدن متحصل ثروتك بر قسمنی بو اوغورده صرف ایلدی . بو عصرده المانیاده حکمدار القایدن آلبر ایله یدنجی هانری وبشنجی لوئی زوربالرك تنکیلنی وظیفه بیلدیلر وموفق دخی اولدیلر . اوستریا حکومتی بر والیلك حالنده ایدی. المانیا ایمپراطورلری (غرب حکمدارلری) یاد اولنورلر ایدی ومجارستان ایله لهستان وبوهمیا وپروسیا قطعه‌لری برر قرال ایله اداره اولنمقده ایدیسه‌لرده سوز: المانیا ایمپراطورلرینك سوزی ایدی .

اسقوچیا اهالیسی اصل انکلتره اداره‌سندن خشنود دکل ایدی ؛ حریت ومساوات وعدالت وسربستی افکار : شکایات واقعه‌نك برنجی طبقه‌سنی تشکیل ایدر ایدی . اصل انکلتره یعنی بیوك بریتانیا قراللری اسقوچیایه عسکر کوندردیلر

وقيامی قتال ايله جدال ايله باصديرمق ايسته‌ديلر ، قانلر دوكلدی ، فائده‌ويرمدی . نهايت ١٢٩٥ (٦٩٥) سنه‌سنده قرال برنجی ادوار اسقوچيا عصيانی ياتشديرمق واصل انكلتره اهاليسنی خشنود ايتمك ايچون انكليز پارلامنتوسنی اجتماعيه مجبور اولمشدر . بوپارلامنتو بتون جهانه بر مكتب سياسی وظيفه‌سنی ايفا ايتمشدر . بونك براوفاق نمونه‌سی اولمق اوزره فرانسه‌نك بر قاچ ولايتنده عمومی مجلسلر آچلدی و(١٣٠٢) (٧٠٢) سالنده فرانسه دخی برشكل سياسی الما يه ودره‌بكلرينی قطعياً اجمايه مجبور اولدی . انكلتره علماسندن روژه باقون و هروای و ايتاليالی وسينو و فراجيولا و دانت و قاستروزی ودسقا و اولدراد و سوريه‌لی اوسب اثار قلميه‌لريله حلقی اداره‌وسياسيات سوداسنه‌دوشيرديلر واوروپانك ملل واقوامنی غيرمشروع اولان استبداد روحانی بلاسندن قورتارديلر . دانتك (لاديوين قومه‌دی) اثريله فرانسه‌ده نشر اولنان «كل» رومانی وسعدی‌نك كلستانی آوروپاليلری خواب غفلتدن اوياندیرمش ودره‌بكلريله رهبان صنفلرينی رخنه‌دار ايليه‌رك حكومت جسمانيه‌نك اقتدارينی جانلانديرمشدر . بو سياسی عالملرك افكارومطالعاتنی اوقويان اسويچره‌لی (غيوم تل) وطنداشلرينی حب وطن و استحصال حريت و استقلاله دعوت ايله فرانسه والمانيا ارەسنده تقسيم و بر طاقم خصوصی وظالم بكلر ايله اداره اولنان قلمنك واسويچره‌يی اجنبی بويوندروغندن

قوزتاردی و بر حکومت متحدهٔ مستقله حالنه قویدی . اسویچره حکومتنك تشکلی بزم دولتك تشکلی زماننه مصادفدر . بو اثنالرده دانیمارقه قرالی والده مار دخی مملکتنه کوزل قانونلر ویرمشدر . درهبکلك بلاسی هر مملکتده جاری ومرعی اولدیغی کبی اوله‌دره‌بکلك اصولندن باشلایه‌رق برر جمهوریت نامه شکلنه کیرن ایتالیانك ونه‌دیك وجنووزوپیزا حکومتلری بیوك ومهلك بر رقابته دوشوب براً وبحراً قانلی محاربه‌لر ایتمشلردر . بویوزدن جنویز جمهوریتی استانبولده‌کی نفوذ وتأثیرینی غائب ایلدی وایتالیانك صاووا خاندانی موره قطعه‌سنه ال اوزاتدی اوستریالی آلبر نامذات المانیا داخلنده غرب ایمپراطورلغی تشکیل ایلدیکی کبی جواریت حسیله ایتالیانك بو اوفاق جمهوریتلرینه هردائم مداخله ایدر وجمهوریتلرك علی التوالی حال حربده بولنمالرینی استلزام ایلرایدی . بونیفاس آلبرك بو مداخلاتنی بهانه ایدرك هومی الیه‌ی تحت محاکمه‌یه آلمش و صکره رشوت دلالتیله انی صحابت ایله غرب ایمپراطورلغی تصدیق وضمیمهٔ توجهات اوله‌رق آلبره (رومالیلرك قرالی) عنوانی توجیه ایلمشدر .

المانیا ایمپراطورلری خاندان وسلاله منازعاتنه دوشوب یکدیکرلرینی خلع وبرمدت حکومتی حکمدارسز براقدقلری کبی ایمپراطور لوئی بر وقت برادری فره‌دریق ایله مشترکاً ادارهٔ حکومت ایتمك اوزره برمعاهده عقدیله یمپراطور انتخابی اصولنی

تعدیل ایتمشدر . بو تاریخدن بریدرکه اوستریا و آلمانیا سلاله‌لری بیوك بر رقابته میدان اچوب گاه آلمانیا اوستریایه وگاه اوستریا آلمانیا یه غالب اولمقده‌در . سلاله‌لرك تشتتی وسلاله‌لر ارەسنده کی مناسباتك شدت قرابتی یوزندن بو ایکی مملکت تاریخنك ایوجه ضبط وحفظی مشکل وبو انتخاب اهمیتی حائزدر .

سجلیا ومجارستان واسوج ونوروج ودانیمارقه واسقوچیا وناپولی وصاردنیا وقبریس وبیزانس وقاستیلیا وناوارا وآراغون وآلمانیانك پروسیا وبوهمیا حکومتلری بو عصرك غوائله خیلی اشتراك ایتمشلرسه‌ده پاپالق مقامنك تهدیدندن پك ایلری واراماديلر پاپالق مقامی خرستیان اولان حکمدارانی یکدیگرینه دوشیردیکی کبی اندلس اسلاملری ایچون دخی بیوك بر غرض طاشیوب قاستیلیا قرالی اولان دردنجی فردینان ۱۳۰۹ (۷۰۷) تاریخنده اندلسه کیتمش واندلسك غرناطه حکومتی مسلمانلرینك الندن جبل طارق بلده‌سنی المشدر . بو غلبه اندلس مسلمانلرینك برنجی فلاکتی صاییلور . بو قرق بش سنه ظرفنده اسپانیانك هر طرفنده قانلر اقمش ایکن اسپانیا تمامنه‌ندن معدود اولان پورتکیز حکومتی بیوك اعمارات وترقیاته مظهر اولمش ونواحی تشکیلاتی یاپمش وبر دارالصناعه اچمشدر . قرال دونی پورتکیز معمورهٔ مدنیه‌سنك یگانه مؤسسی وعثمان غازی عصرینك الك منور الافکار ادمیدر . بو عصرك علوم وفنونی : علم حقوق ایله ادبیات ورسامملق وفن طبدن عبارت اولوب زراعت وتجارت وصنایعه

دائر اولان ترقيات بالكز آسيا خريطه‌سنك ترسيميله آنتی اوجاقلرينك انشاسی و بحريه بوصله‌سنك تنظيم و ترتيبی وانكلتره ده آلتون مسكوكات ضرب ايدلمسندن عبارتدر .

بونجه غوائل ايله برابر فرانسه حكومتی مونبليه و اورله آن وطولوز سنجاقلرنده برر مكتب حقوق كشادينه موفق اولا بيلمشدر . فليب لوبل معارفی سومكله برابر جداً معارفه صاررنايه وقت بولامامش ايكن دولتك امور داخليه‌سنه بربيوك انقلاب ويرمشدر . هله عدليه امورينی بالخاصه التزام ايدوب محكمه‌لر آچمش ومدعی عموميلك مأموريتلرينی احداث ومكاتب اعداديه‌نك تأسيس و كشادينه مساعده ايلمشدر . ولايات مجلس عموميلری فليپ لوبلك موفقياتنه تسهيلات كوستردی

عثمان غازينك والده‌سی توران و زوجه‌لری

زيمه خاتونلر ايله نيلوفر خانم تاريخ عثمانيده و پادشاه خاتون ايله شاه عالم و كردوچين خاتونلر ايرانك ال براق حكومتنده و ماری قاستيليا وقلهمانس ايزور ايله ايزابللا و مارغريت فرانسه حكومتنده نام براقمشلردر . پادشاه خاتون تخته چيقمق ايچون برادرينی قتل ايلدی ؛ شاه عالم پادشاه خاتونك قزی و آنك جانيه‌سيدر . شاه عالم والده‌سنی زهرلر ايكن دائيسنك قزی اولان كردوچين برابرنده بولنديرمشدی . ماری قاستيليا قرالی دردنجی فردينادك والده‌سيدر . بو قادين سياسيات ايله اوغراشدی و اوغلنی بيك فلاكتدن قورتادی . ايزابللا فرانسه

قرالی مشهور فلیپ لویلك قزی وانكلتره قرالی ایكنجی ادوارك زوجه‌سیدر . بو آلچق قادین پدرینه بكزه‌مدی ، قوجه‌سنه دوشمنلر پیدا وزندانه القا و متعاقباً او بیچاره‌یی قتل ایتدیرمشدر قوجه‌سنك دوستلرینی حكومتدن چیقاردقدن صكره امور سلطنتی سوكیلیسی اولان مورتیمه‌ره تودیع ایلدی . مارغریت فرانسه قرالی اونجی لوئی‌نك زوجه‌سیدر . بو قادین دخی همشیره‌سیله برابر ناموسنی بوزمش وزوجی طرفندن زندانه اتیلوب تسمیم ایتدیرلمشدر قله‌مانس ایزوور فرانسه معارفنك ترقیسنه‌و مكتبلر كشادینه چالیشمش و ترقیٔ معارف ایچون مكافاتلر ویرمش بك همتلی برقادیندر .

بو قرق ایش سنه ایچنده فرانسه‌و المانیا قراللری كندی ولایتلرنده دوقه وقونت وبارونلر ایله بك چوق اوغراشمشلر ومحاربه‌لر ایتمشلردر ، لكن بو محاربه‌لر اوچنجی درجه‌ده قالیور برنجی درجه حربلری یوقاریده ذكر ایدلدی ؛ ایكنجی درجه حربلری دخی شونلردر : (١) غیوم تالك مورغارتین ، (٢) فلیپ لوبلك مونزانپوئل ، (٣) ایكنجی ادوارك بونوقبورن ، (٤) فاحتیلیا وفرانسه ، (٥) اوستریا وباویه‌را ، (٦) فرانسه‌وانكلتره (٧) دانیمارقه واسوچ حربلریدر . فرانسه وانكلتره محاربه‌سنه (یوزیلر) محاربه‌سی اطلاق اولنور ؛ زیرا انكلتره حكومتی فرانسه‌یی داخلاً مشغول ایلمك ایچون غاسقونیا ولایتی سوقاقلرنده كزن یوزیلری سلاحلاندیروب فرانسه ایچون داخلی برعصیان

واختلال چيقارمشدر . دانيمارقه محاربه‌سی يكرمی سنه سوردی هرمحاربه برواوفاق معاهده ايله نتيجه‌لندی . اما بونيقاسه غلبه اتمك ايچون فليپ لوبل ايله‌المانيا ايمپراطوری آلبرك معاهده سی ذكره سزادر . مشهوراسقوچيا وبريتانيا محارباتی اثناسنده انكلتره ولی عهدلرينه (پرنس دغال) عنوانی ويرلدی . بو عنوان حالا باقيدر .

خطا وصواب جدولی

صوابی	یاکلشی	صحیفه	سطر
اتحاف	اتحاذ	مقدمه‌ده	۱۳
بردرجه دها	بر درجه‌ده دها	۱	۱۱
خسرو	حسرو	٦	٥
دوغلو	دوغلا	٦	٦
یکیشهر	یکنشهر	۷	۲
عشیرت	عشیرته	۸	۱۳
موفق اولمشدر	موفق اولمشلردر	۱۲	٦
. چلبی حسام‌الدین	چلبی . حسام‌الدین	۱۲	٦
ایلخانیه حاکمی اولان	ایلخانیه حکومتی اسمیله تبریزده تشکل ایتمش وهلاکو خان احفادندن (صحیفه ۱۱ ، صوك سطر)		
حکومتی وار	وارحکمتی	۱۳	۱۸

DR
493
M8